

5. зтягування адвокатом справи, зрив судових засідань з вини адвоката, запізнення, нетактовні вислови;
6. незаконні угоди з обвинуваченням або судом;
7. пасивність адвоката в процесі, незаявлення клопотань, щоб не дратувати суддю;
8. використання неправди, обману; дача незаконних або завідомо нездійснених обіцянок, гра на низьких почуттях (помсті або користі), спеціальне розпалення конфліктів.

Отже, додержання норм професійної етики щодо важливої і дуже специфічної засади діяльності адвокатів є актуальним. Наявна на сьогодні законодавча база, на жаль, не регулює діяльність адвокатів так, щоб уникнути можливих суперечностей між етичними і юридичними нормами, та потребує вдосконалення. Потрібен реальний механізм контролю за дотриманням адвокатами норм професійної етики та відповідальності за їх порушення.

Острікова М.О.

*студентка 2-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

АДВОКАТСЬКА ЕТИКА ТА ДОТРИМАННЯ ЗАКОННОСТІ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Етика – учення про моральність. Моральні правила - це наслідки вчинків, які запам'ятовуються і передаються з покоління в покоління, і є орієнтирами формування права. Моральність людини – це правила справедливості, доброчесності, відповідальності, скромності, гідності.

Адвокатська етика є частиною загальної юридичної етики, окремий інститут науки про адвокатуру.

Ряд, вітчизняних і зарубіжних вчених та юристів, а саме: К.Білоус, Т. Вар- фоломєєва, Є.Васьковський, М. Молло, Д. Мейер та інші, внесли важливий внесок в дослідження питання адвокатської етики. Відомим французьким адвокатом М. Молло ще у ХІХ ст. визначив правила адвокатської професії у Франції, які й до сьогодні не втратили своєї актуальності. В них розтлумачені думки відомих в світі юристів, є посилання на думки Цицерона, Демосфена, Квінтіліана – найвідомішого в Римі судового оратора й адвоката, закладена мудрість багатьох поколінь адвокатів, імена яких викарбувані в історії.

Світовій практиці відомі етичні кодекси адвокатів, що являють собою сукупність етичних правил професійної поведінки адвокатів. У 1908 році у США з'явилися правила професійної етики, що містили в собі 70 параграфів. Це перелік норм та порад щодо питань відносин з судом та колегами, добросовісного ставлення адвоката до своїх обов'язків, чесності та відвертості, призначення гонорару.

Відповідно до Загального кодексу правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства, який був прийнятий у жовтні 1988 року, професія адвоката посідає особливе місце серед інших юридичних професій, оскільки вона виконує виняткову функцію – захищає права та свободи громадян. Покликання адвоката - це не тільки сумлінне виконання свого обов'язку у межах закону. Йому слід діяти в інтересах як права в цілому, так і тих, чії права і свободи йому доручено захищати; не лише виступати в суді від імені довірителя, а й надавати йому юридичну допомогу у вигляді порад і консультацій. (6)

Завдання адвокатської етики - пошук балансу між усіма професійними обов'язками адвоката-захисника, адвоката-представника і інтересами особи. Основою в побудові етики адвоката є постулат про необхідність суворого дотримання принципу законності в адвокатській діяльності, розуміння того, що виконання професійного обов'язку законними способами і методами приводить і до виконання адвокатом свого обов'язку як громадянина.

Правила та базові принципи адвокатської етики затверджені установчим з'їздом адвокатів України 17 листопада 2012 року. Саме розділ 2 «Правил адвокатської етики» регламентує такі основні принципи адвокатської етики:

- незалежність (ст. 6) адвоката у виконанні своїх професійних прав і обов'язків передбачає його свободу від будь-якого зовнішнього впливу, тиску чи втручання в його діяльність;

- дотримання законності (ст.7) у своїй професійній діяльності адвокат має керуватися чинним законодавством, не вчиняти правопорушень, умисно не сприяти їх скоєнню іншими особами;

- домінантність інтересів клієнтів (ст.8) - у межах дотримання принципу законності адвокат зобов'язаний інтереси клієнта ставити вище власних інтересів, інтересів колег тощо;

- неприпустимість конфлікту інтересів (ст. 9) - адвокат не може представляти одночасно двох або більше клієнтів, інтереси котрих є взаємно суперечливими;

- конфіденційність (ст.10) - розголошення відомостей, що складають адвокатську таємницю за будь – яких обставин;

- компетентність та добросовісність (ст. 11) - адвокат повинен мати високий рівень професійної підготовки, фундаментальні знання чинного законодавства, практики його застосування, володіти достатньою інформацією про зміни у чинному законодавстві, зобов'язаний надавати правову допомогу клієнтам добросовісно, належно виконуючи;

- повага до адвокатської професії (ст. 12);

- вимоги до рекламування авокадської діяльності (ст.13) – адвокат має право рекламувати свою професійну діяльність з дотриманням чинного законодавства і цих правил.

Дотримання Правил адвокатської етики є одним з основних обов'язків адвоката, які він бере на себе, складаючи Присягу адвоката, прийняття якої закріплено законодавством України.

Однак в своїй професії, не всі адвокати сумлінно дотримуються цих правил. Мають місце не добросовісна поведінка незважаючи на інтереси клієнта, певні домовленості з органами слідства, прокуратури. В інших випадках такі домовленості, навпаки, відбуваються в інтересах клієнта.

Всі ці та інші порушення прямо чи опосередковано виявляється у кожному з таких дисциплінарних проступків: недотримання принципів незалежності та конфіденційності, принципу верховенства права, законності, нечесне і несумлінне виконання адвокатських обов'язків, порушення правил етики - усе це вимоги присяги. Отже, майже кожне порушення, зокрема, порушення правил етики може розглядатися і як порушення присяги, що тягне за собою дисциплінарну відповідальність.

На відміну від українського законодавства у Франції адвокат відповідає за дії, пов'язані з виконанням професійного обов'язку. Насамперед несе цивільно-правову відповідальність, підстави для якої виникають як за межами процесу, так і в його рамках. У першому випадку – з неналежного виконання обов'язків адвоката при наданні консультацій, підготовки документів і т. д. У другому – відповідальність виникає у разі помилкової оцінки адвокатом сутності справи, при порушенні ведення справи, неналежного виконання зобов'язань з надання допомоги під час процесу. Відповідальність адвоката гарантується законом у формі обов'язкового страхування професійної відповідальності. Крім цивільно-правової відповідальності адвокат може бути підданий і дисциплінарним санкціям з боку асоціації адвокатів у вигляді попередження, догани, тимчасової заборони займатися адвокатською діяльністю строком не більше ніж на три роки, або як крайній захід – виключення з адвокатської асоціації. Причому виключений зі списків асоціації адвокат не може бути прийнятий на роботу в іншу асоціацію адвокатів.

Підняти рівень адвокатської етики та повернути повагу до професії адвоката - завдання сучасної юридичної освіти. На законодавчому рівні, потрібно посилити відповідальність адвоката за порушення свого професійного обов'язку та правил адвокатської етики, а також ввести інститут обов'язкового страхування професійної відповідальності, підняти правову свідомість як суспільства в цілому, так і окремих адвокатів.

Професійна етика - це орієнтири при вирішенні конкретних ситуацій. Оскільки люди, від професійності яких залежить доля інших людей, зобов'язані мати на здійснення своєї діяльності не лише формальне, але й моральне право. Як лікар не має морального права відмовити хворому у наданні необхідної медичної допомоги, так і адвокат не може відмовити людині, яка потерпає від беззаконня.